

"Türkiye'nin Afrika'ya yaklaşımı emperyalist değil"

"Türkiye'nin Afrika'ya yaklaşımı emperyalist değil" - Doğu ve Afrika Araştırmaları Enstitüsü Müdürü Doç.

Dr. Arpa: - "Türkiye'nin Afrika'ya emperyalist anlayıştan uzak, insani amaç odaklı yaklaşımı, kıtadaki tüm ülkelerde sempati oluşturmuş, bu da birçok alanda iş birliğine zemin hazırlamıştır" - "Dünyada hammadde kaynakları hızla tükenirken Afrika henüz el değmemiş kaynaklara sahiptir. Gelişmiş ekonomilerin en çok ihtiyaç duyacağı hammadde konusunda Afrika bölgesi önümüzdeki dönemde önemli bir bölge konumuna yükselecektir" - "Sahip olduğu beşeri ve ekonomik potansiyelle Afrika Kıtası gelecek yüzyılın parlayan yıldızı olacaktır" - "Kıtada yatırım yapmayı düşünen Türk yatırımcısı, sayısı 40'ı bulan büyükelçiliğimiz, 26 ticaret müşavirliğimiz, 10 din işleri müşavirliğimiz, askeri ve güvenlik ataşeliklerimiz, turizm gibi müşavirliklerimiz, TİKA, Yunus Emre Enstitüsü, Maarif Vakfı gibi kurum ve kuruluşlarımızın görevlilerinden ihtiyaç duyacağı iletişim, ulaşım, lojistik destekleri alma şansına sahip olacaktır"

İSTANBUL (AA) - GÜLSÜM İNCEKAYA - **Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi** Doğu ve Afrika Araştırmaları Enstitüsü Müdürü Doç. Dr. Enver Arpa, Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın, Afrika'nın kuzey ve batı bölümünü kapsayan gezisi ile tüm dikkatlerin bu bölgeye çevrildiğini belirterek, "Türkiye'nin Afrika'ya emperyalist anlayıştan uzak, insani amaç odaklı yaklaşımı, kıtadaki tüm ülkelerde sempati oluşturmuş, bu da birçok alanda iş birliğine zemin hazırlamıştır." dedi.

Doç. Dr. Enver Arpa, Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın, beraberinde kalabalık bir heyetle Afrika'nın kuzey ve batı bölümünde yer alan 4 ülkeyi kapsayan ziyaretiyle ilgili AA muhabirine değerlendirmelerde bulundu.

Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın, Zeytin Dalı Harekatı, Ege ve Akdeniz'deki gerginliklere rağmen Cezayir, Moritanya, Senegal ve Mali'yi kapsayan ziyarete çıktığını, bu ziyaretin Türkiye'nin Afrika Kıtası'na verdiği önemin bir göstergesi olduğunu vurgulayan Arpa, şöyle konuştu:

"Sayın Erdoğan, bu ziyaretleriyle birlikte Başbakanlık ve Cumhurbaşkanlığı dönemlerinde toplam 30 Afrika ülkesine seyahate çıkmış bulunuyor. Onun bu

seyahatleri Türkiye-Afrika ilişkilerine her geçen gün giderek artan bir derinlik kazandırıyor. Türkiye tarafından 1998'de başlatılan 'Afrika Açılımı' politikası, 2005 yılının 'Afrika yılı' ilan edilmesiyle birlikte kıtayla Türkiye arasında sistematik bir ilişkiler ağı oluşturmaya başladı. Karşılıklı büyükelçiliklerin açılmasıyla güçlendirilen bu süreçte çeşitli program ve faaliyetler yürütülmüş ve açılım merhalesi başarıyla sonuçlandırılmıştır. 2010 yılında 'Afrika Stratejik Belgesi' uygulamaya konulmuş ve ortaklık dönemine geçilmiştir. Bu dönemde ikili ilişkilerde, ticaret hacminin artırılmasında, siyasi diyalog mekanizmalarının geliştirilmesinde ve ekonomik yatırımlarda dikkat çekici gelişmeler kaydedilmiştir."

Enver Arpa, Türkiye'nin bu dönemde uyguladığı politikanın temel amacının kıta ülkelerinin, siyasi, ekonomik ve sosyal alanlarda desteklenerek barış ve istikrarın sağlanması, ülke kalkınmalarına hibeler yoluyla destek verilmesi, sahip oldukları kalkınma dinamiklerinin harekete geçirilmesi ve karşılıklı ortaklık ve fayda anlayışına dayandığını vurguladı.

- "Türkiye'ye sempatinin nedeni yürüttüğü politikalar"

Doç. Dr. Arpa, Türkiye'nin bölgede sempatiyle karşılanmasının en önemli nedeninin yürüttüğü politikalar, proje ve programlar olduğunu belirtti.

"Türkiye'nin Afrika'ya emperyalist anlayıştan uzak, insani amaç odaklı yaklaşımı, kıtadaki tüm ülkelerde sempati oluşturmuş, bu da birçok alanda iş birliğine zemin hazırlamıştır." diyen Arpa, Türkiye'nin halihazırda kıtadaki 40 ülkede, 32 Afrika ülkesinin de Türkiye'de büyükelçilikleri bulunduğunu ifade etti.

Türk Hava Yolları'nın kıtanın 33 ülkesindeki 51 noktaya uçuş yaptığını, pek çok ülkede Türk İşbirliği ve Koordinasyon Ajansı'nın (TİKA), Yunus Emre, Maarif Vakfı gibi kamu kurumlarının yanı sıra onlarca Türk sivil toplum kuruluşunun çeşitli proje ve faaliyetler yürüttüğünü dile getiren Arpa, kıtadan binlerce öğrencinin burslu olarak Türkiye'de eğitim aldığını, oluşan bu imkanların sağladığı destek sayesinde son 15 yılda Afrika ile ticaret hacminin üç kat artarak 18,8 milyar dolara ulaştığını vurguladı.

Doç. Dr. Arpa, Afrika ülkelerinin büyük bölümünün başta Birleşmiş Milletler olmak üzere uluslararası platformlarda Türkiye'ye tam destek sağladığını kaydetti.

Kıtayla ilişkilerde yaşanan bu ilerlemenin, üst düzey temas ve ziyaretlerin yaşanmasına da zemin oluşturduğunu dile getiren Arpa, Afrika Kıtası ile ilişkilerin geliştirilmesinde TİKA'nın hayata geçirdiği proje ve programların önemli katkısı bulunduğuna dikkati çekti.

Afrika'da gerçek anlamda kalkınmaya katkı sağlayan proje ve faaliyetlere imza atan TİKA'nın hemen hemen tüm Afrika ülkeleriyle iş birliği imkanı bulduğunu ve bu ülkelerle ortak projeler yürüttüğünün yıllık faaliyet raporlarına da yansıdığını belirten Arpa, şu bilgileri verdi:

"Sayın Cumhurbaşkanının ziyaretini sürdürdüğü Cezayir, Moritanya, Senegal ve Mali'de TİKA'nın farklı alanlarda yürüttüğü önemli projeler bulunmaktadır. Özellikle Cezayir'de sömürge döneminde Fransızlar tarafından kiliseye dönüştürülen ve bağımsızlığın ardından tekrar camiye çevrilerek bağımsızlığın sembolü haline getirilen Osmanlı dönemi eseri Keçiova Camisi'nin restorasyonu büyük önem taşımaktadır. TİKA koordinasyonunda Türk mimar ve mühendisleri gözetiminde bir Türk firması tarafından başarılı bir şekilde restore edilen bu cami, iki ülke ilişkilerinin ileriye taşınmasında önemli bir rol oynamıştır."

Doç. Dr. Arpa, TİKA'nın yanı sıra Genelkurmay Başkanlığı, Ekonomi Bakanlığı, Kalkınma Bakanlığı, Milli Eğitim Bakanlığı, Hazine Müsteşarlığı, Toplu Konut İdaresi, AFAD, Yükseköğretim Kredi ve Yurtlar Kurumu, Türk Kızılayı ve Yunus Emre Vakfı gibi kurum ve kuruluşların da kıtada Türkiye adına kalkınma faaliyetlerinde bulunan kurumlar arasında yer aldığını kaydetti.

- "Afrika gelecekte bir fırsatlar diyarı olacak"

Doç. Dr. Arpa, Afrika Kıtası'nın önümüzdeki dönemde hem ekonomik ilişkiler hem de jeopolitik açıdan önemi giderek artan bir bölge olacağını, istatistiki veriler ışığında yapılan tahminlere göre, kıtanın 2030'da 1,6 milyarlık nüfusa, 2050 yılında ise 2 milyar nüfusa ulaşacağını söyledi.

Bu nüfusun yüzde 60'ının gençlerden oluşacağını öngörüldüğünü, dolayısıyla önümüzdeki dönemde dünya genelinde üretim ve sanayi sektörlerinin ihtiyaç duyacağı iş gücü bakımından Afrika'nın önemli olacağını belirten Arpa, şöyle devam etti:

"Sömürge döneminin olumsuz etkilerini ve üzerindeki ataleti atmaya başlayan kıtada son yıllarda önemli ekonomik gelişmeler yaşanmaya başlamıştır. Son 10 yılda en hızlı büyüyen 10 ülkeden 6'sı Afrika'da bulunmaktadır. Afrika Kalkınma Bankası verilerine göre 2010 yılında 1,667 dolar olan kişi başına gelirin 2060 yılında 5,600 dolara yükselmesi beklenmektedir.

Kıtada yatırım yapmanın önünde büyük bir engel oluşturan siyasi mücadeleler ve istikrarsızlık her geçen gün giderek azalmaktadır. Geçmiş dönemlerde demokrasiyi işleten ülke sayısı 5'i geçmezken bugün farklı yoğunluklarla da olsa kıta ülkelerinin yaklaşık yarısı seçimle yönetimlerini

belirlemektedir. Geçmiş dönemlerde sık sık yaşanan darbeler günümüzde iyice azalmıştır. Demokratik yönetimler işbaşına geldikçe kıta ülkelerinin istikrarı, barış ve huzurun temini, yatırım imkanlarının artması daha da hızlanacaktır."

Doç. Dr. Arpa, Uluslararası Enerji Ajansı'nın (IEA) tespitlerine göre, 2030 yılına kadar dünya elektrik ihtiyacının karşılanması için her yıl 30 milyar dolarlık altyapı yatırımına ihtiyaç olacağını, bu yatırımın yaklaşık yüzde 64'ünün Sahra Altı Afrika ülkelerine ait olacağını ifade etti.

Bu rakamların bölgede büyük bir enerji altyapısı açığı bulunduğunu gözler önüne serdiğini ve verilerin Sahra Altı Afrika'sında enerjiye erişimi artırmak için üretim kapasitesinin artırılması, iletim ve dağıtım ağının genişlemesi için devasa yatırımların yapılmasının gerektiğini ortaya koyduğunu aktaran Doç. Dr. Arpa, şunları anlattı:

"Öte yandan gelişmiş ülkeler, tüketimin zirvesine ulaşmış bulunmaktadır. Buna karşın sıkı bir pazar daralması yaşamakta olan üretici kapitalist ülkelerin önümüzdeki dönemde ürettikleri ürünleri satmak için üretimi bulunmayan Afrika ülkelerine yönelecekleri açıktır. Yakın zamanda 2 milyara yaklaşacak olan insanıyla Afrika, geleceğin en önemli tüketim bölgesi olacaktır.

Dünyada hammadde kaynakları hızla tükenirken Afrika henüz el değmemiş kaynaklara sahiptir. Gelişmiş ekonomilerin en çok ihtiyaç duyacağı hammadde konusunda Afrika bölgesi önümüzdeki dönemde önemli bir bölge konumuna yükselecektir. Afrika Kıtası, yeraltı kaynakları yönünden de oldukça zengindir. Kıta ülkeleri bu kaynakların işletilmesi konusunda da yabancı yatırımcıya ihtiyaç duymaktadır. Bu da yeraltı kaynakları konusunda büyük bir yatırım potansiyeline işaret etmektedir."

Enver Arpa, Afrika'nın, müteahhitlik hizmetleri sektöründeki iş potansiyeliyle de önemli olduğunu, kıta ülkelerinin büyük çoğunluğunda yollar, kamu binaları, eğitim mekanları, sanayi tesisleri gibi kamusal yatırımlara ve konut yapımına ihtiyaç duyulduğunu ifade etti.

Yeterli tarım arazisine sahip olmayan pek çok ülkenin bu konuda bir arayış içerisinde olduğunu bildiğini vurgulayan Arpa, kıta ülkelerinin, sahip olduğu bu geniş tarıma elverişli arazilerden dolayı da önemli bir cazibe merkezi haline geldiğini kaydetti.

- "Türk yatırımcısı kıtada önemli avantajlara sahip olacaktır"

Doç. Dr. Enver Arpa, Türkiye'nin son dönemlerde uyguladığı etkili dış politikasıyla, geliştirdiği güçlü ikili ilişkileriyle Afrika Kıtası'nda en etkili aktörler arasına girdiğini, Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın ortaya koyduğu dik

duruş ve mazlum milletlerden yana sergilediği tutumun kıta ¼lkelerinde T¼rkiye'ye duyulan sempatiyi zirveye taşıdığını söyledi.

T¼rk yatırımcısının birçok açıdan diğer ¼lkelerin yatırımcılarına kıyasla kıtada daha y¼ksek bir motivasyona sahip olabileceğine dikkati çeken Arpa, Őyle devam etti:

"Kıtada yatırım yapmayı d¼ş¼nen T¼rk yatırımcısı, sayısı 40'ı bulan b¼y¼keliliđimiz, 26 ticaret m¼şavirliđimiz, 10 din işleri m¼şavirliđimiz, askeri ve g¼venlik ataşeliklerimiz, turizm gibi m¼şavirliklerimiz, T¼KA, Yunus Emre Enstit¼s¼, Maarif Vakfı gibi kurum ve kuruluşlarımızın g¼revlilerinden ihtiyaç duyacağı iletişim, ulaşım, lojistik destekleri alma şansına sahip olacaktır. Halihazırda 31 ¼lkeye 50 noktaya sefer d¼zenlemekte olan T¼rk Hava Yolları sayesinde rahat ulaşım ve nakliye imkanı bulacaktır.

T¼rkiye'nin Afrika ¼lkelerine sağlamakta olduğu eğitim desteği de T¼rk yatırımcısına ¼nemli bir avantaj sağlamaktadır. Bazı ¼lkelerde faaliyet g¼stermeye başlayan Yunus Emre Enstit¼s¼'n¼n d¼zenlemekte olduğu T¼rke kurslarına yoğun bir talep s¼z konusudur. Bu kurslarda T¼rke ¼đrenenlerin, yerel personel tedarikinde ¼nemli bir avantaj sağladığı ifade edilmektedir."

Arpa, Afrika'nın hemen her ¼lkesinde insani yardım ile eğitim-¼đretim alanında faaliyet g¼steren T¼rk sivil toplum kuruluşlarıyla karşılaşmanın m¼mk¼n olduğunu, bu kuruluşların temsilcilerinin buldukları ¼lkelerin sosyo-k¼lt¼rel ve idari yapısını çok iyi bildiğini, girişimcilerin personel istihdamı, ¼lkenin hassasiyetlerinin tespiti, siyasi ve k¼lt¼rel yapısı hakkında bu kuruluşların tecr¼besinden yararlanabileceklerini kaydetti.

"Sahip olduğu beşeri ve ekonomik potansiyelle Afrika Kıtası gelecek y¼zyılın parlayan yıldızı olacaktır." diyen Arpa, kıtada T¼rkiye lehine oluşan ortamın T¼rk yatırımcısı için b¼y¼k bir fırsat olduğunu kaydetti.